

CYMELLA ZE STAREJ SZAFY

(Kajakiem do Puszczy Augustowskiej Stanisława Kociuckiego)

ze zbiorów
Biblioteki Publicznej
im. Marii Konopnickiej
w Suwałkach

Wakacje i sezon urlopowy to czas odpoczynku, ale również podróży i wędrówek dalekich i bliskich. Suwalszczyzna należy do miejsc jedynych i niepowtarzalnych. Jak pisze Jan Bacewicz: *Żaden tekst pochwalny ani najpiękniejsze zdjęcia nie oddadzą urody Suwalszczyzny – nazwanej wyjątkowym zakątkiem kraju. Jedni odnajdują w niej baśniowe piękno, inni – barwny i bogaty świat roślin i zwierząt, a jeszcze inni modlitewną zadumę*¹. W okresie letnim te ziemie odwiedzają liczni turyści zarówno zorganizowani, jak też ci, którzy na własną rękę pragną poznać uroki naszego regionu. Stąd też, tym razem chcemy zaprezentować publikację będącą rodzajem przewodnika – pamiętnika poświęconego ziemi suwalsko-augustowskiej.

Wspomnienia *Kajakiem do Puszczy Augustowskiej : moje wrażenia z wycieczek i obozów nauczycielskich w Augustowie z 1933 i 1934 roku* zostały spisane w październiku 1936 r. w Łomnicy², a wydane w 1937 r. Ich autorem był nauczyciel Stanisław Kociński.

Książka trafiła do naszych zbiorów regionalnych w czerwcu 1988 r. Została zakupiona na aukcji antykwarycznej za sumę 14 tys. złotych.

¹ J. Bacewicz, *Suwalszczyzna*, Białystok 2001, s. 8.

² Miejscowość położona w województwie wielkopolskim.

KOCIUCKI, Stanisław. G.Z. Region

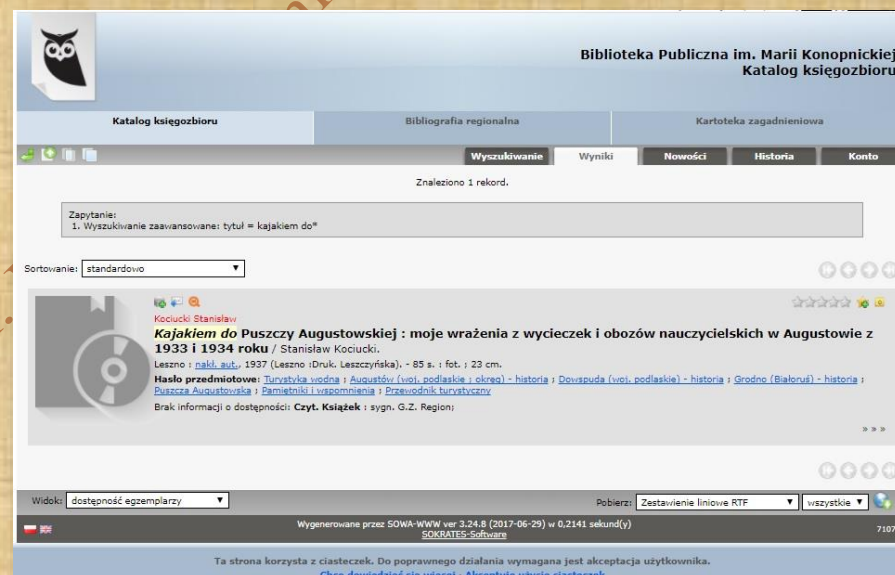
Kajakiem do Puszczy Augustowskiej : moje wrażenia z wycieczek i obozów nauczycielskich w Augustowie z 1933 i 1934 roku / Stanisław Kociucki.

Leszno : nakł. aut., 1937 (Leszno :Druk. Leszczyńska).
- 85 s. : fot. ; 23 cm.

Turystyka wodna ; Augustów (woj. podlaskie ; okręg) - historia ; Dowspuda (woj. podlaskie) - historia ; Grodno (Białoruś) - historia ; Puszcza Augustowska ; Pamiętniki i wspomnienia ; Przewodnik turystyczny

913 (438) : 797 . 12] (036)

Karta katalogowa wygenerowana w programie SOWA używanym w Bibliotece Publicznej im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

Zrzut ekranu z katalogu elektronicznego dostępnego na stronie www.suwalki-bp.sowwwa.pl suwalskiej Biblioteki.

http://www.suwalki-bp.sowwwa.pl/sowwacgi.php?KatID=0&typ=repl&plnk=tytuł_kajakiem+do&sort=standardowo&view=7 [dostęp: 25.09.2017]

Ciekawa wydała się nam historia powstania tej książki. W jaki sposób jej autor trafił na Suwalszczyznę? Czy własne zainteresowania pchnęły go w te strony, czy może inne względy zdecydowały o wakacyjnym pobycie i peregrynacjach po Suwalszczyźnie i Augustowszczyźnie.

Otóż, jak udało się nam ustalić, Stanisław Kociucki był nauczycielem. W okresie międzywojennym dużą popularnością cieszyły się kursy, wycieczki i obozy organizowane przez Związek Nauczycielstwa Polskiego.

Uroczystość otwarcia Kursu Nauczycielskiego w Augustowie

Źródło: S. Kociucki, *Kajakiem do Puszczy Augustowskiej*, Leszno 1937

³ Z. Filipowicz, *Suwalszczyzna : panorama turystyczna*, Warszawa 1980, s. 31.

Jak czytamy u Zygmunta Filipowicza *Przełomowe znaczenie w spopularyzowaniu Augustowa jako znakomitego ośrodka turystyczno-wypoczynkowego odegrał Związek Nauczycielstwa Polskiego. Od 1931 roku organizowano wakacyjne kursy sportowo-wodne i społeczno-pedagogiczne dla kilkuset nauczycieli. Początkowo brali w nich udział nauczyciele z okręgu warszawskiego i białostockiego, a później z całej Polski*³.

Pierwszy taki kurs odbył się w roku 1931. Jeszcze wtedy o Augustowie, jako o terenie turystyczno-letniskowym głucho było w całej Polsce⁴. To właśnie Związek Nauczycielstwa Polskiego poprzez swoje działania rozpropagował najpierw wśród pedagogów, a potem wśród reszty społeczeństwa turystyczne walory Augustowszczyzny. Rokrocznie ulice Augustowa zapępniały się w lipcu parą setek postaci nauczycielskich przybyłych na obóz. Społeczeństwo augustowskie wita je z sympatią, jako tych, co przyjechali zaczerpnąć sił w słońcu naszym i odetchnąć pełną pierśią wśród puszczy naszej, tym powietrzem, które przepoiła żywica⁵.

Wzgórze nad Gzarną Hańczą w drodze do puszczy augustowskiej. — Kurs sportowy i pedagogiczny

Źródło: S. Kociucki, *Kajakiem do Puszczy Augustowskiej*, Leszno 1937

⁴Obozy sportowo-wodne Z.N.P. (Okręgu Warszawskiego) w Augustowie, „Nasz Głos” 1937, nr 11, s. 134-135.

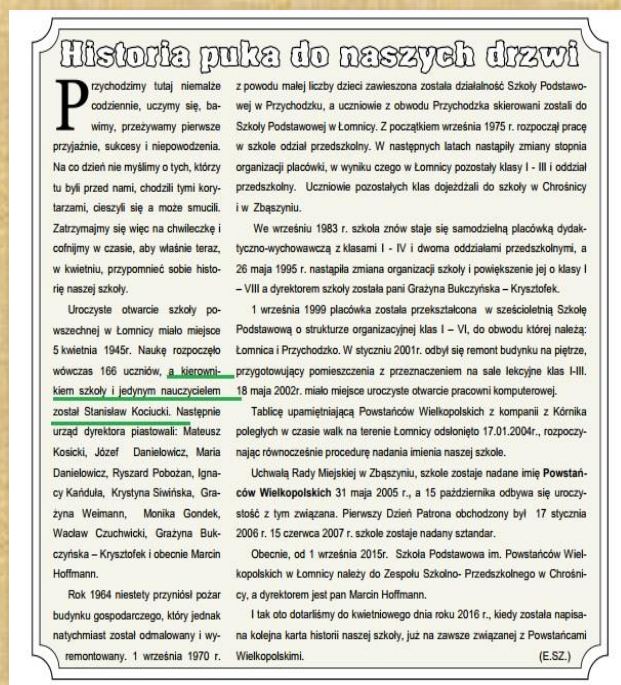
⁵Tamże, s. 134-135.

Tak więc autor prezentowanych wspomnień również trafił na tak zorganizowany kurs nauczycielski.

Plonem jego udziału w szkoleniu była nieduża książeczka, w której dzielił się wrażeniami z pobytu na Suwalszczyźnie i Augustowszczyźnie, a przy tym barwnie opisywał walory i atrakcje turystyczne tych ziem.

Jak udało się nam ustalić, Kociucki pracował jako nauczyciel w szkole powszechnej (podstawowej) w Łomnicy jeszcze przed drugą wojną światową (w latach 30. ubiegłego wieku)⁶. Po zakończeniu wojny szkoła rozpoczęła działalność już w kwietniu 1945 r. przyjmując 166 uczniów, a pierwszym nauczycielem i równocześnie kierownikiem placówki został właśnie Stanisław Kociucki.

W kronice szkolnej z tego okresu czytamy: *Jeszcze nie przebrzmiały echa wojenne a już na terenach zachodnich w Poznańskim organizuje się w całej pełni życie szkolne*⁷. W samej Łomnicy obowiązkowi szkolnemu podlegają roczniki od 1926 do 1938 roku włącznie. W ten sposób objęto obowiązkiem szkolnym młodzież szkoły powszechnej, która w czasie okupacji niemieckiej nie miała możliwości pobierać nauki⁸.

Historia szkoły według zapisków z kronik szkolnych:

- 5.04.1945r. - Uroczyste otwarcie szkoły powszechnej w Łomnicy; Naukę rozpoczyna 166 uczniów (73 chłopców i 93 dziewcząt). Obowiązkowi szkolnemu podlegają roczniki od 1926 do 1935r włącznie. Utworzono 4 klasy - uczono w dwóch izbach szkolnych. Kierownikiem i jedynym nauczycielem jest p. Stanisław Kociucki.
- 15.06.1945r - Stanisława Kociuckiego wspomaga w nauce p. Krystyna Babiarzówna z Warszawy.
- 07.09.1945r - zostaje przeniesiona p. Krystyna Babiarzówna do Uścic koło Opalenicy, a na jej miejsce zostaje mianowana p. Aleksandra Kostyszyn, która obejmuje urzędowanie z dniem 15.09.1945r. W czasie tej reorganizacji tymczasowo obejmuje obowiązki nauczycielskie p. Krystyna Czapkówna ucząc klasy I-II.
- 24.10.1946r - zawiązano na terenie szkoły Koło Młodzieży Polskiego Krzyża. Opiekunką i instruktorką była nauczycielka p. Krystyna Kociucka.
- 01.01.1947r - zostaje zwolniona z tymczasowej posady nauczycielskiej p. Aleksandra Kostrzyn, a na jej miejsce zostaje mianowana nauczycielka p. Krystyna Kociucka, która obejmuje urzędowanie z dniem 15.01.1947r.

Źródło: <https://splomnica.edupage.org/about/?subpage=0> [dostęp: 25.09.2017]

Źródło: https://splomnica.edupage.org/files/GAZETA_A4.pdf [dostęp: 25.09.2017]

⁶ Zob.: W. Czuchwicki, *Dzieje Łomnicy, Łomnica 2000*.

⁷ *Kronika Publicznej Szkoły Powszechnej w Łomnicy*, s. 13.

⁸ Tamże, s. 15.

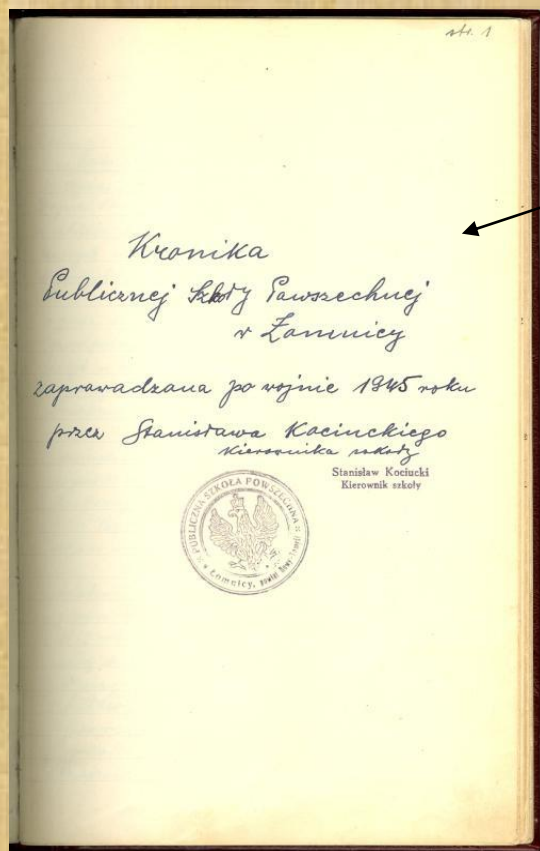
Budynek szkoły w Łomnicy – okres powojenny (prawdopodobnie lata 40. XX w.) i współcześnie.

Źródło: Kronika szkoły w Łomnicy; strona internetowa szkoły:
<https://splomnica.edupage.org/> [dostęp: 25.09.2017]

W hołdzie Powstańcom Wielkopolskim poświęcono obelisk znajdujący się przy Szkole Podstawowej w Łomnicy.

Źródło: <https://splomnica.edupage.org/about/?subpage=1> [dostęp: 25.09.2017]

Na stronach kroniki łomnickiej szkoły znalazły się sporządzone ręką Kociuckiego wpisy dotyczące szkoły, drugiej wojny światowej, ale również samego Kociuckiego oraz jego wojennych losów. Stąd dowiadujemy się, iż był on oficerem Wojska Polskiego, brał udział w kampanii wrześniowej walcząc m. in. pod Kutnem i Łowiczem. Dostał się do niewoli niemieckiej, z której udało mu się zbiec. Przez pewien czas ukrywał się w Poznańskim, następnie przez dwa lata w Generalnej Guberni - w Warszawie z której uciekł na Lubelszczyznę, gdzie brał udział w tajnym nauczaniu. Po wyzwoleniu tych ziem, 1 września 1944 r. otrzymał posadę nauczyciela w Gimnazjum im. Stefana Batorego w Lublinie, zaś w lubelskim Gimnazjum Żeńskim p. Michaliny Sobolewskiej wykładał geografię i historię⁹.

Po wyzwoleniu całej Polski wrócił do Łomnicy i zajął się organizacją tutejszej szkoły. Tak pisał: *Zastaje szkołę bardzo zniszczoną na skutek działań wojennych. Jedna izba szkolna zostaje całkowicie zniszczona i spalona wraz ze sprzętem szkolnym. Po trudach, zabiegach i staraniach o sprzęt szkolny, zostaje wreszcie w dniu 5 kwietnia 1945 roku otwarta szkoła*¹⁰.

⁹Na temat lubelskich szkół zob. więcej w: *Szkoły w Lublinie : gimnazja, szkoły artystyczne i zawodowe*, „Scriptores” 2006, nr 30, s. 176-190.

¹⁰Pisownia oryginalna na podstawie: *Kronika Publicznej Szkoły Powszechnej w Łomnicy*, s. 15.

Ostraszcie szkolny.

Uniesienie ostraszcie szkolny powołek
w Łomnicy nastąpiło w dniu 5-go kwietnia 1945.

— To pociągłuchą okupacji, nie-
mickiej Polaka odrzucał Niepodległości. Życie
społeczne, gospodarcze i kulturalne powraca
do swych pierwotnych stanów. —

Również i szkolnictwo, które w
czasie okupacji poniosło duże straty zaczęło
się powoli organizować. —

Tędy na krótko zachodni, gdzie
okupant wyeliminował polskość prawnie i
całkowicie, nauka dzieci polskich na zie-
miach tak zwanego „Viertel” — w cię-
żkim lat nie odbywała się wcale, — do tej
młodzieży polska nie miała możliwości
nauki wyprostować prawnie i na analfabety.

Z chwilą odzyskania niepodleg-
łości a nielko kontynuacji nauki się spo-
tęszło i młodzieży do oświaty. —

Wracając do Generalnej Gubernii wychowania
i nauczyciele, którzy przesładowani przez
„Gestapo” — tutaj na terenach zachodnich
walczyli o zachowanie i jako takie berpi-
mentstwo w tak zwaną „Gubernię” — teraz
razem przyszedł rozpocząć organizować szko-
lnictwo. —

— Jeszcze nie przebrnięty
echa wojenne a już na terenach
zachodnich w Łomnicy organizują
się w całej pełni życie szkolne.

W dniu 2 kwietnia 1945 przybywa do Łomnicy
Generalnej Gubernii Stanisław Kociński nauczyciel,
który już przed wojną pracował w Łomnicy.

Z chwilą wybuchu wojny 1939 roku
Stanisław Kociński ^{jako oficer} walczył w szeregach Armii
polskiej, walczył pod Kutnem i Ławiecem, — gdzie
w tym czasie naziści walczyli z przeważającymi
siłami niemieckimi Armii gen. Bortnowskiego
ostatecznie rozbita. Generał Bortnowski ranny do-
staje się do niewoli niemieckiej. —

Rozbita rozbita Armii przedostaje się z
Łomnem do Łomnicy — następnie wraz z innymi
rozbitkami Armii polskiej Stanisław Kociński
pod Włodzimierzem Kotłowskim dostaje się do
niewoli niemieckiej. —

Do paru miesięcy ucieka i nie-
woli ukończył się przez przerwę w Łomnicy,
związany przez Niemców ucieka do Generalnej
Gubernii i tam ukończył się przez dwa lata w
Łomnicy, a następnie w Lubelskim a po-
wzięcie pułkownika i Kocińskiego prowadzące
później służył w szkolnym, przygotowywał mło-
dzieży do gimnazjum. —

W trakcie rozwoju afekcyjnego na
zachód dostaje się wywołana w sierpniu 1944 roku
Lubelską, a w grudniu 5-cio letnią oku-
pacją niemiecką naziści Polaki wraca do życia.
Na ziemach Polaki są pod niemi, gdzie sa-
myma się w tym czasie afekcyjna chłopi
jeszcze nie sarkiem berpiementu do porządku
frontalnego — powstaje nowe życie i w tym czasie
prawnie we wszystkich dziedzinach życia.

społecznego, gospodarczego i kulturalnego.
 Z dniem 1-go września 1944 roku
 Stanisław Kociński obejmując posadzkę nauczyciela
 w Gimnazjum imienia Stefana Batorego w
 Lublinie oraz w Gimnazjum Żenickim p.
 Łobolewskiego wykładał geografię i historię.
 Po wywołaniu szkoły Pałki i przeniesieniu
 działań wojennych nad Ardny z dniem 2 kwietnia
 1945 roku Stanisław Kociński wraca do Łomżyńskiego
 i organizując szkołę w Łomży. —
 Zostaje szkołą bardzo zmniejszoną na
 skutek działań wojennych. Jedną z nich szkoła
 zostaje całkowicie zniszczona i spalona wraz ze
 sprzętem szkolnym. Po trudach, zabiegach i
 staraniach o sprzęt szkolny, zostaje wzmocnie
 z dniem 5 kwietnia 1945 roku otwarta nowa.
 Ogólna liczba dzieci i młodzieży
 objęta nauką szkolną —
 dziewcz. — 166
 chłopców — 73
 dzieciąt — 93
 Obowiązkiem szkolnemu podlegają roczniki
 od 1926 do 1938 roku urodzeni.
 Z ten sposób objęto obowiązkiem
 szkolnym młodzież szkolę powstającą, która
 w czasie okupacji niemieckiej nie miała
 możliwości pobierać nauki. —
 Z tego przypadku od
 rocznika 1938 do 1941 na wprowadzenie szkoły
 powstającej — oraz na utrzymanie dorosłych
 (wiosnowa szkoła) obejmującej roczniki
 od 1926 do 1930 urodzeni. —

Utworono 4 klasy — męską + żeńską
 i bez szkolnych. —
 Do 15 czerwca, przez sam S. Kociński
 prowadząc naukę grama i cieką.
 Z dniem 15 czerwca 1945 roku zostaje
 mianowana na posadzkę nauczycielską jako
 druga p. Kosiłowa Babiarowa z Warszawy.
 — Z dniem 1 maja 1945 roku
 zostaje zorganizowany kurs wieczorowy dla
 dorosłych obejmujący 44 osób — z tym 19 chłopców
 i 25 dziewcząt.
 Wykłady odbywają się 3 razy w ty-
 godniu po 3 godziny. —
 Wzrost lasu: —
 — Dnia 5 maja 1945 roku zostaje
 wspólnie zorganizowana wycieczka do lasu
 celem sadzenia drzew.
 — Dnia 7 maja wprowadzić szkolną
 objęta nieuci i uprządkowaną gruby
 poległ 17 Pałków z obozu Łabikowskiego,
 którzy sporywają w lesie przy drodze do Torcia.
 — Dnia 8 maja 1945 roku odbyła się
 uroczystość wraz z wprowadzeniem i kutejzmy
 spotłeniem poświęcenia rękawicami
 wojny w której przemawiali kierownik szkoły
 p. Kociński oraz przedstawiciele wojska.
 — Dnia 15 lipca zakończono rok
 szkolny i tym, że każde dziecko nie otrzymało
 świadectwa ukończenia szkoły — a to dla tego, że
 przedtem ukończonych szkół do 15 roku życia.
 Nadmieniam, że nauka w szkole odbywała się bar-
 dzo podległości a to na skutek zniszczenia ksiąg
 i bibliotek tak prywatnych jak i publicznych.

Uczniowie i nauczyciele łomnickiej szkoły po drugiej wojnie światowej. Materiały pochodzą z kroniki szkoły w Łomnicy.

DRUKI
WSZELKIEGO RODZAJU

a m.: koperty, karty adresowe, pocztowe i reklamowe, bankiety listowe, notki, rachunki, cyrkularze, cenniki, proszury, katalogi, kartoteki, różnego rodzaju schematy, wykazy, prospekty, dyplomy, programy, afisze, czasopisma, podręczniki szkolne, wiadomości i zaproszenia ślubne, wizytówki oraz rozmaite inne druki dla banków itp. iost.

wykonuje

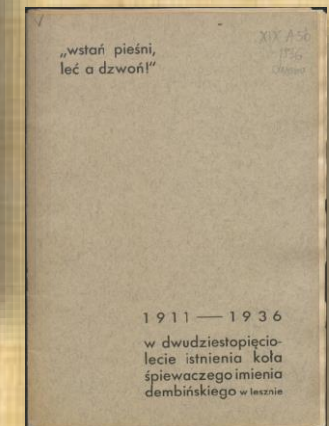
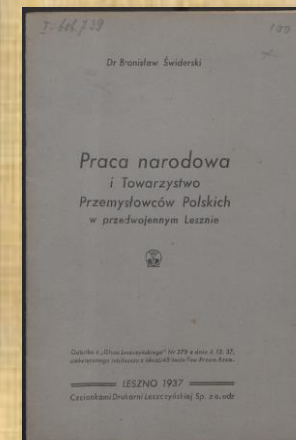
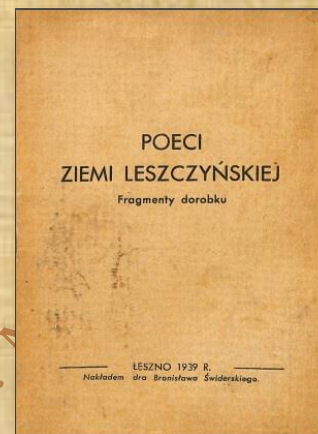
Drukarnia Leszczyńska
Leszno, ulica Wolności 21. Tel. 61 i 64.

Wróćmy jednak do naszej książki. Należy podać, iż *Kajakiem do Puszczy Augustowskiej* ukazało się w 1937 r. Publikację wydano w Lesznie, nakładem jej autora, w czcionkami tamtejszej Drukarni Leszczyńskiej (pełna nazwa: Drukarnia Leszczyńska Spółdzielnia z Ograniczonym Udziałem).

Reklama Drukarni Leszczyńskiej,
źródło: <http://www.wbc.poznan.pl/dlibra/plain-content?id=138028> [dostęp: 25.09.2017]

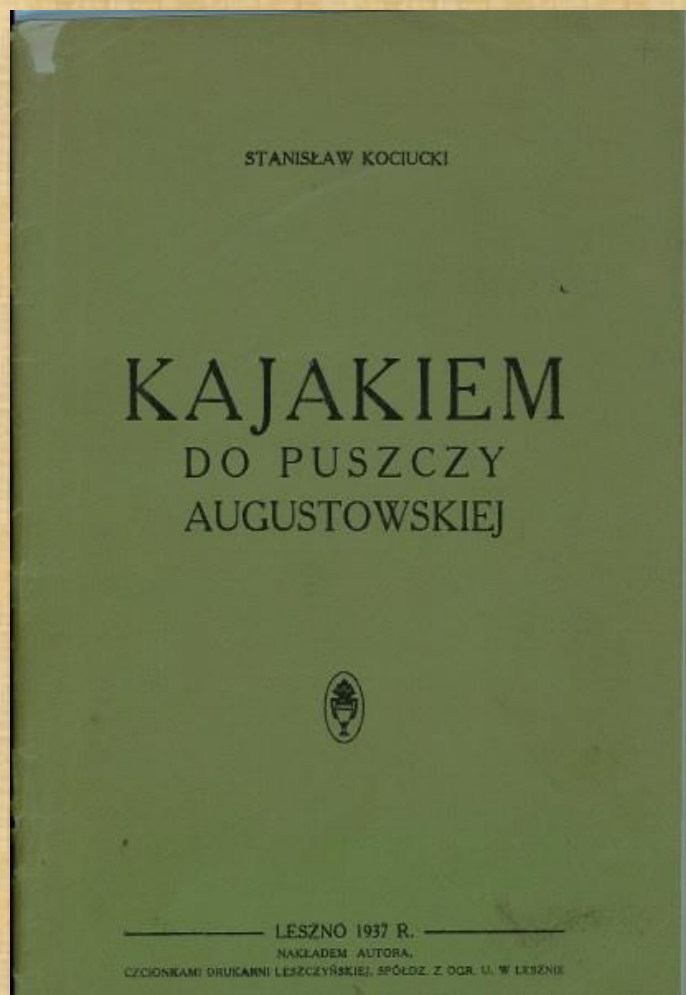

Drukarnia, której współzałożycielem był Józef Górecki¹¹, wydawała oprócz druków zwartych i okolicznościowych również periodyki, m. in. „Głos Leszczyński” (od 1920 r.), „Głos Wolsztyński” czy też „Głos Śmigieński”.

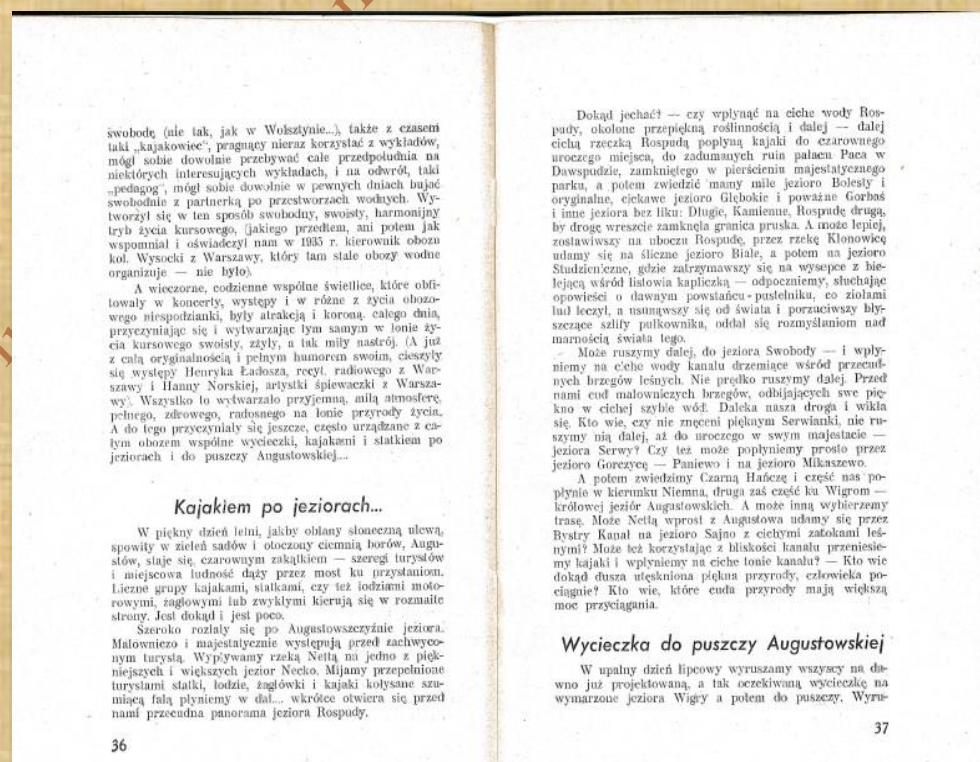

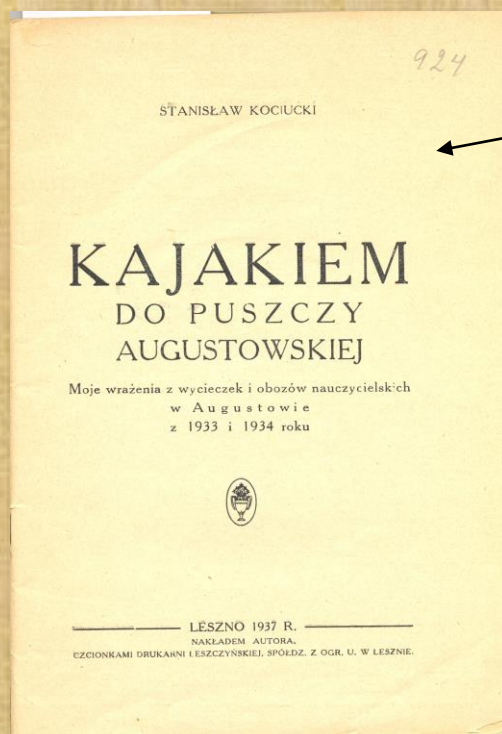
Winiety tytułowe periodyków wydawanych w Drukarni Leszczyńskiej w okresie międzywojennym (XX w.)

¹¹ Bracia Józef i Jan Góreckcy należeli w okresie międzywojennym (XX w.) do bardziej znanych postaci w Lesznie. Prowadzili z dużym powodzeniem działalność przemysłowo-handlową. Więcej na ich temat w artykule: Z. Gryczka, *Bracia Góreckcy*, „Przyjaciel Ludu” 1990, nr 5/6.

Publikacja Stanisława Kociuckiego liczy sobie 85 stron, format 226x150 mm. Okładka miękka wydawnicza, delikatnie pożółkła, również wewnątrz papier pożółkły. Trzon książki z okładką łączą dwie metalowe zszywki (spinacze).

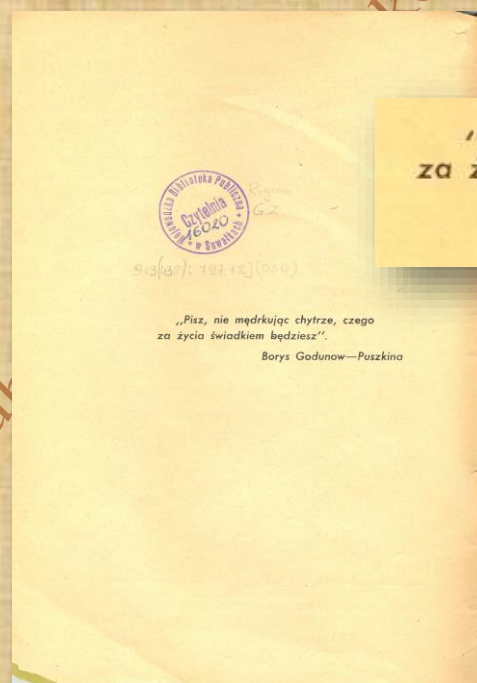

Na stronie tytułowej umieszczono pełną tytułaturę, a więc dane o:

- autorze,
- tytuł,
- miejsce i rok wydania
- oraz informację o drukarni (a także znak graficzny – prawdopodobnie sygnet używane przez drukarnię).

Na odwrocie strony tytułowej widnieje motto, które przyświecało autorowi w opracowaniu tej publikacji:

„Pisz, nie mędrkując chytrze, czego
za życia świadkiem będziesz”.

Borys Godunow—Puszkin

Biblioteka Puł

Tekst publikacji został podzielony na krótkie kilkustronicowe rozdziały, w których autor w pomysłowy sposób „przemycą” obok treści o charakterze turystyczno-krajoznawczym elementy wiedzy historycznej dotyczącej dziejów Polski. Przy czym pierwszy rozdział – *Znaczenie wycieczek*, będący wprowadzeniem w tematykę książki, stanowi rodzaj metodycznego wykładu omawiającego rolę i znaczenie wycieczek turystycznych w nauczaniu młodzieży.

Kociucki uzasadnia swoje przemyślenia wiedzą o charakterze psychologicznym i socjologicznym, powołując się tu na literaturę fachową.

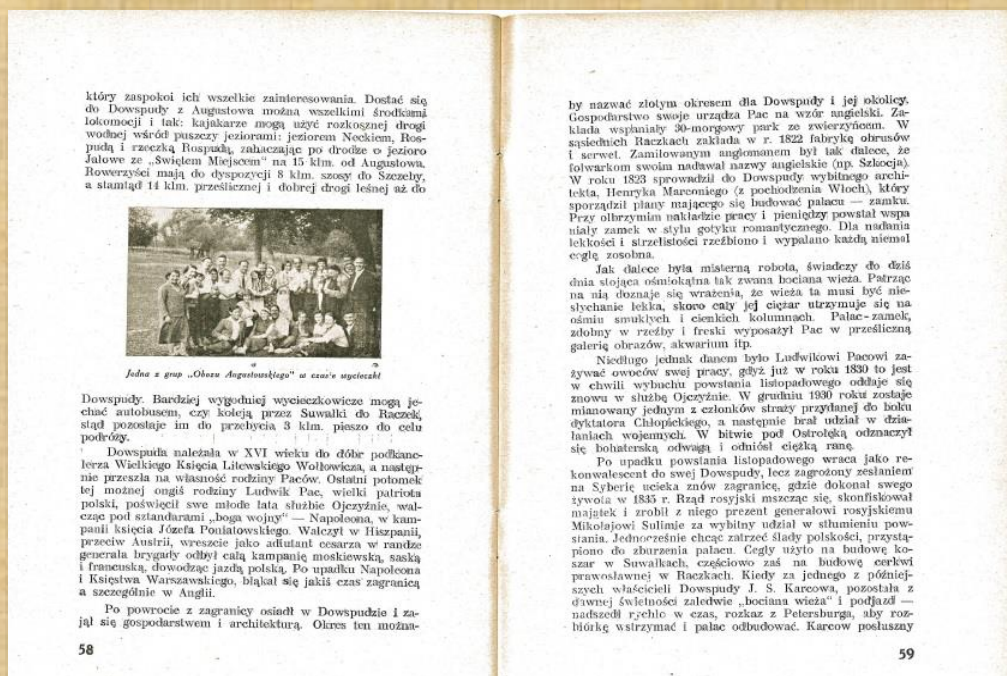
Pisząc o wychowaniu młodzieży zaznacza m. in.: *trzeba większy nacisk położyć na wychowanie w zespole. – Gdzież ono ma się odbywać, jak nie w organizacjach i zespołach zawodowych (...) w różnych kołach, koloniach, organizacjach i wycieczkach krajoznawczych*¹². W innym znów miejscu zauważa: *Podróże bowiem dają człowiekowi takich emocji, wrażeń i przeżyć, jakich nie da mu najbardziej interesujący teatr czy kino, - wyrabiają przy tym bowiem indywidualność, samodzielność i zaradność życiową*¹³. Dalej zaś czytamy: *Wycieczki bowiem są najmiłą formą poznawania życia kulturalnego i gospodarczego Polski (...)* *Już sama młodzież stwierdza jałowość nauczania teoretycznego*¹⁴.

¹² S. Kociucki, *Kajakiem do Puszczy Augustowskiej*, Leszno 1937, s. 8.

¹³ Tamże, s. 9.

¹⁴ Tamże, s. 13.

Kończąc zaś rozdział wprowadzający konkluduje: *Pierwszym celem wycieczek krajoznawczych jest poznawanie własnego kraju. Polak winien więc przede wszystkim podróżować po Polsce (...) Jedźmy więc, jedźmy corocznie, aby poznawać piękną i wielką Polskę*¹⁵. Współcześnie może nieco razić czytelnika patos płynący z niektórych fragmentów tekstu, jednak wydaje się, iż taki był zamysł autora, który bardzo emocjonalnie traktował temat swojej pracy.

Tekst publikacji wzbogacają zdjęcia stanowiące materiał ilustrujący pobyt Kociuckiego na Augustowszczyźnie, jego udział w wycieczkach i obozach nauczycielskich. Nie udało się nam dotrzeć do informacji, kto był autorem owych fotografii. Możliwe, iż to sam Kociucki wykonał zdjęcia, ale nie ma co do tego żadnej pewności.

¹⁵S. Kociucki, *Kajakiem do Puszczy ...*, s. 15.

Wycieczka do Wigier i Puszczy Augustowskiej

Probostwo w Mikaszówce

Zespół Kursu Nauczycielskiego w Puszczy Augustowskiej

Niewątpliwym minusem wydawnictwa jest brak spisu treści, który daje czytelnikowi możliwość szybkiej orientacji w tekście i sprawnego wyszukiwania interesujących fragmentów. Jednakże zważywszy na niewielką objętość publikacji (85 s.) nie jest to szczególnie uciążliwy mankament.

Udało się nam ustalić, iż oprócz *Kajakiem do Puszczy Augustowskiej* Stanisław Kociucki napisał jeszcze jedną niewielką broszurkę pt. *Reportaż z życia pierwszej Szkoły Podchorążych Rezerwy w Rawie Ruskiej 1928-1929 roku*. Niestety nie posiadamy tej publikacji w naszych zbiorach. Jest ona dostępna w zasobach Biblioteki Narodowej.

Materiały dotyczące Stanisława Kociuckiego i łomnickiej szkoły udało się nam pozyskać dzięki uprzejmości Pani Jolanty Bezdel i Pani Reginy Napierały ze Szkoły Podstawowej w Łomnicy. Za co w tym miejscu serdecznie dziękujemy.

Dziękujemy także za pomoc Pani Katarzynie Tobys z Biblioteki Publicznej w Zbąszyniu.

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

Bibliografia

1. Bacewicz J., *Suwalszczyzna*, Bryzgiel 2001.
2. Czuchwicki W., *Dzieje Łomnicy*, Łomnica 2000.
3. Filipowicz Z., *Suwalszczyzna : panorama turystyczna*, Warszawa 1980.
4. Gryczka Z., *Bracia Górecy*, „Przyjaciel Ludu” 1990, nr 5/6.
5. Kociucki S., *Kajakiem do Puszczy Augustowskiej*, Leszno 1937.
6. *Kronika Publicznej Szkoły Powszechnej w Łomnicy*, Łomnica 1945-.
7. *Obozy sportowo-wodne Z.N.P. (Okręgu Warszawskiego) w Augustowie*, „Nasz Głos” 1937, nr 11.
8. *Szkoły w Lublinie : gimnazja, szkoły artystyczne i zawodowe*, „Scriptores” 2006, nr 30.

Ciąg Dalszy Nastąpi...

Dziękujemy za uwagę
i zapraszamy do korzystania z naszych zbiorów

Biblioteka Publiczna
im. Marii Konopnickiej
ul. Emilii Plater 33 A
16-400 Suwałki

<http://bpsuwalki.pl>

e-mail: sekretariat@bpsuwalki.pl,

czytelnia@bpsuwalki.pl

sekretariat: tel. 87 565-62-46

czytelnia książek: tel. 87 565-62-46 w. 19